CLIMATE LEADERSHIP COALITION

28.5.2026

CLC:n lausunto asiasta U 31/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi teollisen kapasiteetin kiihdyttämisestä ja vähähiilistämisestä strategisilla aloilla (Industrial Accelerator Act) sekä asetusten (EU) 2018/1724, (EU) 2024/1735 ja (EU) 2024/3110 muuttamisesta

Climate Leadership Coalition (CLC) kiittää valiokuntaa mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kannasta asiaan U 31/2026.

CLC keskittyy lausunnossaan asetuksen tavoittelemien edelläkävijämarkkinoiden kehittämiseen. CLC kehottaa valiokuntaa kiinnittämään erityistä huomioita seuraaviin asioihin:

- Edelläkävijämarkkinoiden luominen raskaan teollisuuden vähäpäästöisille tuotteille (ensivaiheessa teräs, sementti, alumiini) on välttämätöntä tarvittavien investointien edistämiseksi.
- Edelläkävijämarkkinoiden kunnianhimoa on syytä edelleen vahvistaa korkeammalla tavoitetasolla, selkeällä soveltamisalalla ja ennakoitavalla vaiheittaisella käyttöönotolla.
- Vähähiilisten materiaalien määritelmät on vahvistettava mahdollisimman nopeasti ja asetettava niin, että ne tukevat investointeja mahdollisimman vähäpäästöisiin ratkaisuihin.

Raskaan teollisuuden vähähiiliset tuotteet tarvitsevat edelläkävijämarkkinoita

Lausunnossaan (YmVL 9/2026) kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta ympäristövaliokunta totesi seuraavaa:

> *”Suurin haaste puhtaan siirtymän korkeamman jalostusarvon investoinneille on epävarmuus lopputuotteiden kysynnästä. Valiokunta yhtyy lausuntopalautteessa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan Suomen tulee edistää vähähiilisten lopputuotteiden markkinoiden syntyä. Julkisen sektorin osallistumista tarvitaan erityisesti vapaaehtoisen kysyntämarkkinan edistämiseen ja tuotannon investointiriskien hallintaan.”*

Kysynnän puute on ollut yksi keskeisistä tekijöistä, jotka ovat rajoittaneet vähähiilisten materiaalien ja tuotteiden markkinoiden kasvua erityisesti raskaassa teollisuudessa, jossa vaaditut investoinnit ovat mittavia. Käsittelyssä oleva asetus on EU-komission vastaus tähän haasteeseen. CLC tukee ajatusta edelläkävijämarkkinoiden perustamisesta strategisesti tärkeille vähähiilisille materiaaleille, ensivaiheessa teräkselle, sementille ja alumiinille.

Sitovat EU:n laajuiset velvoitteet vähähiilisille tuotteille ovat välttämättömiä, sillä ne luovat riittävän ja ennakoitavan kysyntäpohjan markkinan skaalaamiseksi. Ilman selkeitä kysyntäsignaaleja investoinnit uuteen kapasiteettiin jäävät liian riskialttiiksi ja hajanaisiksi.

Asetus ehdottaa julkisten hankintojen ja muiden julkisten tukijärjestelmien käyttöä vähähiilisen alumiinin, teräksen ja sementin kysynnän vauhdittamiseksi. Ehdotetut vähähiilisyysvelvoitteet ovat 25 prosenttia teräkselle, 5 prosenttia sementille ja 25 prosenttia alumiinille. Suunta on oikea, mutta vähäpäästöisyyden kriteereihin, soveltamisalaan, poikkeuksiin ja vaiheittaiseen käyttöönottoon liittyy vielä paljon epäselvyyttä. Lopullisen lainsäädännön on oltava selkeästi määriteltyä ja kohdennettua.

- On varmistettava riittävän kunnianhimoiset mutta realistiset tavoitteet vähähiilisten materiaalien velvoitteille, jotta markkinoille syntyy tarpeeksi vahva kysyntäsignaali.

- Ehdotettujen velvoitteiden tarkoista kriteereistä ja soveltamisalasta tarvitaan selkeyttä, jotta materiaaleja käyttävillä sektoreilla on oikeudellinen ja toiminnallinen varmuus tavalla, joka ei heikennä eurooppalaisten vientiyritysten kilpailukykyä suhteessa EU:n ulkopuolisiin kilpailijoihin.

- Tavoitteiden asteittaista käyttöönottoa ja päivittämistä tulisi harkita, sillä jäykät tavoitteet ja suuret kertaluonteiset hyppäykset ovat haastavia sekä materiaalien käyttäjille että tuottajille.

Luotettavan kysyntävaikutuksen ja investointivarmuuden luomiseksi tavoitteiden on oltava materiaalikohtaisia, teknologiseen kypsyystasoon sovitettuja ja säännöllisesti päivitettäviä kehityksen huomioimiseksi. Lisäksi on varmistettava, että tavoitteet kasvavat asteittain kysynnän laajentamiseksi sen sijaan, että ne pysyvät vuosia samalla tasolla ja nousevat sitten suurina hyppäyksinä tavoitetasolle.

Vähähiilisten materiaalien määritelmiin tarvitaan pikaista selvyyttä

Komission ehdotuksessa edelläkävijämarkkinavelvoitteisiin kelpoisten vähähiilisten materiaalien määritelmät ovat edelleen epäselviä, sillä ne on tarkoitus määritellä

myöhemmin annettavissa ekosuunnitteluasetuksen (ESPR) ja rakennustuoteasetuksen (CPR) delegoiduissa säädöksissä.

- On varmistettava, että vähähiilisten materiaalien määritelmät, esimerkiksi vähähiilisen teräksen määritelmä, ovat kunnianhimoisia ja ohjaavat kysyntää ja investointeja kohti lähes nollapäästöisiä ratkaisuja.

Lopuksi

CLC näkee komission ehdotuksen kehyksenä, jota tulisi vaikutusarvioinnin perusteella laajentaa tulevina vuosina kattamaan uusia sektoreita.

Valiokunnan tulisi osaltaan arvioida, olisiko esimerkiksi rakennusmuoveille tarkoituksenmukaista asettaa kierrätetyn muovin käyttöosuusvelvoite julkisessa rakentamisessa jo tässä vaiheessa.

On myös syytä huomata, että tuleva EU:n kiertotalousasetus ja julkisia hankintoja koskevan direktiivin uudistus käsittelevät samankaltaisia kysymyksiä edelläkävijämarkkinoiden luomisesta. Näiden lainsäädäntöprosessien yhteensovittaminen on tärkeää, jotta vältetään ristiriitainen ja epäselvä sääntely.

Lisätietoja:

Tapio Laakso
Policy Lead
tapio.laakso@clc.fi
puh. 050 343 3024